

កំណាព្យ



១០២៦ អស

ស្តីពី ឈ្មោះរុក្ខជាតិ និង សត្វព្រៃ



# សត្វព្រៃ រុក្ខជាតិ ល្អ ស្រស់ ឆ្ងាយ



## **អារម្ភកថា**

កំណាព្យជាអក្សរសិល្ប៍មួយបែប ដែលមានតាំងពីយូរលង់ណាស់មកហើយ ។ មនុស្សគ្រប់  
ពូជជាតិសាសន៍ ធ្លាប់បាននិពន្ធចងក្រងតាក់តែងឡើង ដើម្បីអោយយើងសិក្សាយល់ដឹងនូវរឿងរ៉ាវ ផ្សេងៗ ។  
ជនជាតិទំពួនក៏មានកំណាព្យដែរ ។

កំណាព្យរបស់ជនជាតិទំពួន ពីមុនមក ធ្លាប់មានលាយឡំនៅជាមួយរឿងព្រេងនិទានបែប បុរាណ ។ អត្ថន័យរបស់កំណាព្យ  
មានទាក់ទងទៅនឹងការសរសើរ បង្ហាបង្ហាញ លួងលោម រៀបរាប់ ពីធម្មជាតិ និង ភាពអស្ចារ្យ របស់បុព្វបុរសនាសម័យនោះ ។  
ពេលយើងបានស្តាប់គេសូត្រកំណាព្យ ម្តងៗ ធ្វើអោយអារម្មណ៍របស់យើងលន្លង់លន្លោច ទៅនឹងអត្ថន័យសាច់រឿងរបស់កំណាព្យ ។  
បច្ចុប្បន្ន កំណាព្យរបស់ជនជាតិទំពួន បាត់បង់ស្ទើរតែទាំងអស់ទៅហើយ ព្រោះគ្មានអក្សរកត់ត្រាទុក ដោយ ជនជាតិទំពួន  
មានតែភាសានិយាយប៉ុណ្ណោះ ។

អង្គការសហការអន្តរជាតិកម្ពុជា (ICC) បានសហការជាមួយក្រសួងអប់រំយុវជន និង កីឡា និង វិទ្យាស្ថាន រាជបណ្ឌិតសភាកម្ពុជា  
រៀបចំអោយមានសំណេរឡើង សំរាប់បងប្អូនជនជាតិទំពួនងាយស្រួលកត់ត្រា ទុកនូវរឿងរ៉ាវផ្សេងៗ ។

ក្រុមទំពួនយើងខ្ញុំ បានខិតខំប្រឹងប្រែងស្រាវជ្រាវ នូវឈ្មោះរុក្ខជាតិ និង សត្វព្រៃ ដើម្បីយក មកតាក់តែងជាកំណាព្យ  
ដោយប្រើជាភាសាទំពួន ។ លំនាំបទយកតាមបែបបុរាណ និង កែច្នៃខ្លះឯងខ្លះ ដើម្បីចង់អោយប្រិយមិត្តអ្នកអាន និង  
សិស្សដែលកំពុងសិក្សា បានស្គាល់ឈ្មោះ រុក្ខជាតិ និង សត្វព្រៃ តាមរយៈការសូត្រកំណាព្យនេះ ។

លើសពីនោះទៅទៀត អាចជួយថែរក្សា វប្បធម៌ប្រពៃណីដ៏មានតំលៃរបស់ជនជាតិទំពួន អោយគង់វង្សជានិរន្តរ៍ ក្រោមការជួយឧបត្ថម្ភ  
របស់អង្គការសហការអន្តរជាតិកម្ពុជា (ICC) ។

ដើម្បីអោយកំណាព្យនេះកាន់តែល្អប្រសើរថែមទៀត ក្រុមការងារនិពន្ធយើងខ្ញុំ រង់ចាំទទួល នូវមតិវិចារគន់ និង  
យោបល់ជួយកែលំអផ្សេងៗ ពីគ្រប់មជ្ឈដ្ឋាន ដោយរីករាយ ។

សូមអរគុណ  
ក្រុមគណៈកម្មការនិពន្ធ

# និពន្ធ និង រៀបរៀង

លោក ធឿន សារីន

## សមាសភាពគណៈកម្មការកែសម្រួលភាសាខ្មែរ

លោក វ៉ាយ ឡែង

លោក បេច យេច

លោក ស្រែន ក្រាវ

លោក ថុង លៀវ

លោក វ៉ាង វីញ

លោក ឡាន ទិត

## រចនារូបភាព

លោក ពុន ឡូញ

## ទីប្រឹក្សាណែនាំ

លោក អែនឌ្រូខាសុន

សៀវភៅកំណាព្យស្តីអំពី “ឈ្មោះរុក្ខជាតិ និង សត្វព្រៃ” របស់ជនជាតិទំពួន ខេត្តរតនគិរី

បោះពុម្ពលើកទី២ ចំនួន ៣០ ក្បាល

ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០០៩

បើចង់បានព័ត៌មានបន្ថែមទៀត

សូមទាក់ទងតាមអាសយដ្ឋានខាងក្រោមនេះ

អង្គការសហការអន្តរជាតិកម្ពុជា (ICC)

P.O BOX 612

ភ្នំពេញ កម្ពុជា

Tel : 092469934

ឬ

P.O BOX: 890003

បានលុង ខេត្តរតនគិរី

Tel : 075974029

E-mail : ride.pm@icc.org.kh

Poem book written in Tampuan language expression about forestry and wildlife of Ratanakiri province, kingdom of Cambodia. Second printing, 30 copies, November 2009. For more information or copies contact the address above.

# សិច អិរត ប៉ាតោ លូ អ៊ឹង ភង

(យុ ៨ វាឡា)

តើម ប៉ាយ៉ាង ប្រាច កាឡាច់ សាន់តាង  
កាក្យាវ ប៉ាវប៉ែះ ប៉ាតែស ច្រែស តុង  
កាឡើង ជ្រៀង ក្លាញ់ សាំងឡាញ់ ប៉ាយូ  
ឡាណាត់ ឡាណោម ប៉ាតម ប៉ាសិល  
កាហិម ជ្រី ជ្រេង ប្រា ឡាអូរ កាញុង  
ប៉ាចិន ប៉ានល ហិល សែរ កាអៀក  
វាឡើប វាតាត់ ក្រាយ ផាត់ អង់ឡាំង  
តើម កាតូរ អ្សារ អញ់សាវ ឡាប៊ុ

កាដះវ៉ា វាឡាង កាណាង អត់អុង  
តាណោហ តាណុង សំប្រឹង អង់រែល ។  
ប៉ាជិ ប៉ាសូ កាតូរ ជុច ច្រែល  
កាដា កាអៀល អន់តោល ប្រោល ពៀក ។  
តាចាង តារស្នង សំប្រឹង តក ជ្រៀក  
សាច ព្រី សាច ឡើក ចោ ជន គនតី ។  
តាត្រា វាយ៉ាង តាណាង ចារី  
ទងប្រុង រ៉ាងវើ ប៉ាអ៊ឹង ប៉ាដាល់ ។

ហង់ កានែត ខោស ព្រួស ប៉ាញ្ចយ រុង  
ក្នំប៊ុក ប្រើ ប្រាច អង់ប៉ាសយំ តាល  
កាសែម វ៉ាវើះ កាញ៉ះ កាប៉ង់  
កាទុច-អំហ្គា វ៉ាសូរ រ៉ាងអែង  
អន់ទ្រុំ តាំពួច អញ្ចុច ប្រាច-តក់  
កាតំ កាឡាយ កាទេពី ប្លៀ  
កាលង ទងពិះ សាម៉ាច់ អង់គ្រីល  
ចាឡ តានឹង តាក្រាង ចាំងឡាង  
តើម តាកាំ-ព្រក វ៉ាលក ង៉ាងាម  
ម៉ាត់-កា វ៉ាដូ តាកូ វ៉ាល់ ប្លូ

កាទុច ជិក រ៉ាង ប៉ាឡង់ វ៉ាម៉ាល  
គ្រោះ ព្រុល គលកាល តារ៉ាល់ ឡាងង ។  
ហ្សាម សាន់តាង អង់ កាសុង ម៉ាត់ រែង  
ចានុត តានែង អន់តង់ គគៀ ។  
កាមឿង កាតក់ ឡឹក តានឹង-ជៀ  
បាច់បែវ វ៉ាយ៉ា កាឡាយ ឡាវ៉ាង ។  
អង់ហ្សុត អង់ហ្សុល វ៉ាន់តិល អិល ស្រាង  
ក្លាយ វើះ-ប្លៀ-ហាង តាមុម ពុងរូ ។  
អន់ទ្រុង-ចាប ប៉ាម ពរក្សាំ អំប្លៀ  
តារ៉ាអិក រកជូ អំរូ ជង ចត់ ។

តុង-ទូត ឃ្នត ក្នាន់ យ៉ាត់រ៉ាន់ យ៉ាត់ ឡោង  
អំព្រឹង សាំងតែ ប៉ាយ ប៉ាលេប័ត  
អន់ត្រៅ-សាឡា ងក កាណាង-រែក  
រ៉ាន់ដូង រ៉ាន់ដឹង ទងប្រែង ទងប្រាំវ  
ប៉ាកោម ផោម-តក អំប៉ក ម៉ាក់នែង  
អញ្ចំហើ មែ រ៉ាត់ កាប៉ាត់ កាប៉ោ  
អំឡឹស ប្រួស ប្រច់ កាទុច-អុញ ឡៀង  
យរ យក អិកជ្វេ ចាលេ ប្រាំថៃ ប្រាំក  
តាណោល តាណាត់ តូល តាត់ ត្រាត់ ប្លែង  
ទង-សាំង ចាំងអ្វាវ ចាំបាវ ប៉ាវប្លូវ

ចាន់ទី គី ខោង ឡាកា រ៉ាតត់  
តនី អន់ទល-កត់ ប្រិស ប្រត់ ក្រត់ ក្រាវ ។  
សាំងគក សាំងតែក ប៉ាល់អៀក ក្វះ ក្វាវ  
កាទេ ប្រើ អ្រាវ ប៉ាញាវ ក្រាយ-បោ ។  
ជ្រោង អញ្ចំជ្រួល ត្រែង តាំងយ៉ា ប៉ាងោ  
ម្លុ-ចេ ម្លុ-ចោ សាដោ រ៉ោ រ៉ាក ។  
កាឡា កាជៀង កាន សានៀង ប្រាក  
ប្រាន់ អន់តាលអាក តាក់រ៉ាក់ ហាក់-សូ ។  
ប៉ាសោត ប៉ាសែង ប៉ានែង បបូ  
ហាហូត លត ហ្លូ បិច-សូ រ៉ាវើ ។



កាសុង-វារីះ ចាឡេះ ចាប្លាត់  
ប៊ីម វាសិម សូះ កាច់ កាគុះវី  
ប៉ាអូ សាលេវីវ ចាលេវី កាវប្លូ  
ពូម ពីន ពូម គយ កានេវង រយ តុក  
ផរ អញ្ចុជុត គប ប្រាប្រោប អ្សាប្លូល  
កាតាច វាច់ អិរ ចាំបាវ ឡេប ឡេង  
សាឡា ឡាបី តាំងហើវ អំព្វីល  
យ៉ុត ប្រាច ចាប្រី តារី កាសិម  
ប្រៀល វាយាតាំង សំឡង់ បាល់វៀក  
អញ្ចុចាត កាមីត គង កិត កាដះ

កុក តាបាត់វាត់ បាសត់ វាសៃ  
ទង-កាំ ចំហៃ ប៉ាលៃ-អញ្ចុជុក ។  
អរិច ប៉ាឡេ រំបូ ឡាពុក  
តាក្រាង ចាជុក ប៉ាតុក តាវៀង ។  
អញ្ចុស្ងត បូត តាល បបល់ អំបើង  
តើម ឡោត ចំប្លែង ម៉ង់ មែង កាតូម ។  
តើម ក្រែងប៉ាតុល រ៉ាដួល ណូត ហ្សឹម  
កាវេត អំពូម រ៉ាងគង កាប៉ះ ។  
ហង ចាំបាវ ឡេក ទងទ្រឹក សាក្កះ  
ប៉ាយូ តក ច្យះ វាដោះ កាអ្វាវ ។

កាឡាយ សាសកំ សាដាក់ អោញ ៗ  
អង់គ្រុង អង់គ្រុន រុន រាំងក្បាំង ញ៉ារ  
តំពង ជុង ប្រែល កាជួល ពក ព្រក  
ម៉ាលំ ប៉ាលីត ម៉ាត់ ឡែប ប៉ាឡេស  
កាន់តើយ តុងៗ ម៉ាត់ អន់ទ្រុង ឌុន  
ជូ ជុង កាអុប អញ្ចុប ជីល ស្វាត  
តើម សាណេកំ យរ កាទុច ពរ កង់  
ទី តាងក រ៉ារ អន់តើរ អិរ ប្រិញ  
សាណេកំ អំហ្គោច គ្រច ប៉ាទ្រូ សិត  
តើម កាច អង់កាច សំប្លូវត្រចំ ត្រោ

កាត្តាន់ អន់ទញ យ៉ាតិរុ រ៉ាររ៉ារ  
រ៉ារឡឹក បុច អិរ សាពៀរ ត្រាង ទ្រៀស ។  
បិច ទៀក តុះ បិក សំប៉ក ប៉ាឡេស  
អង់គ្រុ ព្រី រស ណាហោស កាអ្វាត់ ។  
តើម អន់ទ្រុកយន គន ប្រ្ល កាអ្វាត  
ពូមតែន ប៉ាកាត មល តាគត កាញ់ ។  
សាណេកំ កាប៉ង់ ប្រង់ អំព្រឹង សាញ់  
សក់ពុក កា អង់កាញ់ ប៉ាលៃ សាញ់ សារ ។  
តើម អន់ទ្រុង ម៉ិត ម៉ុះ សូ អំហ្គោ  
គ្រៀស តិស ម៉ារឡោ កាតារ តុង ប៉ាទ្រូ ។

អ្សិត អន់ទ្រៀង ម៉ើត ហិត សក់ អញ្ចុសក់  
យ៉ាត់ គង ប៉ានីម រាពុំ ព្រី លូ  
ចានៀង រាយុំង អន់ត្រង់ តាលៀវ  
យាយព្រី រី ចូក ប៉ារប៉ោក កាតេន

សាណុក គៀត តក់ ឡាម៉ែ រាគូ  
សន់ខ្មែក ប៉ាទ្រូ សាលៀវ រាយុស ។  
បហែង រី គែវ ពូម ព្រី ពូម ប្លែន  
តើម កុក រាវ៉ែន អំឡូវ ប៉ាក់តែ ... ។

( ឡូច កែន )

# សិច សែម អ្សា

(យុ កីរ សាកីរ អីក)

អ៊ឹង ដឹង តោរ ហ្សាំង  
ដីល រ៉ាម៉ាំង បិក  
គីស សាគីស សូ  
រ៉ាវ៉ែន កា អុង  
ហ្គុក កាហ្គុក កីត  
ប៉ាយោ ប្រ៊ោ ប្រាំង  
រ៉ាញ ឡាំងរ៉ាញ រែង

ក្សាំង លចៗ ជេ  
អីក ឡាកោ ក្លា  
ម៉ូ តិសៗ ម៉ែន  
ប្រុង ច្រុងច្រាង ង៉ាវ  
រ៉ុត អង់កូ គប  
ក្លាង អញ់សោង រ៉ក់  
ពែង គុល អ៊ឹង សាតៃ

ត្រង់ សាតៃ ប្រីល ។  
កាប៉ូរ ព្រី ពិះ ។  
វ៉ែន អង់តៃ កេះ ។  
ហាវ តាំរ៉ាល់ តក់ ។  
ព្យប តាប្យាប កោ ។  
ចក់ រ៉ាចក់ ក្លាញ់ ។  
រែ ណាំង កា ផែ ។

ច្រៃ ចំប្រុន ក្រាស  
អ្នក ហើក អ្នឹង សាគោ  
ចក់ រាចក់ តាឡេះ  
អំប៊ូត អ្នឹង ចារ  
ទៀ តារ៉ោ កូត  
ជួង ចាល្លត អ៊ូរ  
រ៉ាវ កាវពី រាយ៉ា  
ប្រែល តាប្រែល រាមីស  
ចុរ រាចុ ប៉ាក់  
ប្លង់ តាំប្លង់ គក

ច្រាស កាហ្វិ ព្រក  
លោ តាលោ ចាគុក  
តេះ ប៉ាវ គោង ព្រោច  
តារ អន់ទ្រុង អា  
ប៉ោត អញសោង ថាច់  
ងុរ ក្តាក់ងឹក ជ្រួល  
តាប៉ា ខោល ប្លែក  
តិស ចំពុះ ក្រឹង  
កាក់ អង់កូ ចាប  
ទក អំប៊ូត ប៉ាញ់ញូល

ទក អង់កូ យ៉ាត់ ម៉ោត ។  
យួក ឡាយួក កាតក់ ។  
ទ្រែច តាទ្រែច ច៊ីត ។  
សា តាប៉ាង សាមៀ ។  
ម៉ាច់ ប៉ានីរ កាញ់ជ្រុង ។  
ទូល រាទូល ក្តាក់តូត ។  
ស្រែក ទតទេត ប្រែល ។  
ចឹង តិស រ៉ាច់ ណុរ ។  
កាប គ្រឹប ហាច់ កាតង់ ។  
ប៉ាល់ សា សុត ចាក្នូរ ។

ម្ល៉ៃ ប្លឺចៗ ព្រៀក  
អៀង កាកីក ប៉ារ៉ូបិ  
ប្លង់ ជុង ម៉ោញ សាន់ទូល  
ចាក អៀយៗ អន់តើប  
ទ្រែត អន់ទ្រែត ចាំប្លែង  
ទ្រៀវ កាន់ទ្រៀវៗ អំពរ  
ហឹក ឡាហឹក ប៉ាតឹម  
បោត.បាល់តូក .មិត  
សែម អ្សាអ្សប រ៉ាងក្សាំង  
បិញ ការបិញ តាតិក

ជៀក ពូ ញ៉ាំ សាតុះ  
ចិ ឡឺង ពូ តាទេ  
គូល តាគូល សាន់ទុង  
សើប ឡាសើប ចាវ៉ៃ  
វ៉ែង រទៀក កាតូម៍  
ពុកណាហ៊ិរ កាំប្លូល៍  
អ៊ឹម រ៉ាងអ៊ឹម ប៉ាក់ក្រើយ  
ឡឺត កាម៉ាប់ សាំងអៀក  
ឡាតាំង កាប្លាប កាប្លុង  
បិក អំបិក ចាក្លង

ហុះ វ៉ាហុះ ប៉ាលៀង ។  
វៃ ពីង ទៀក កាឡង់ ។  
ប្រុង ចំប្រុង សាំងគយ ។  
វៃ ទ្រៀក ៗ សាំព្រួត ។  
កូម៍ តាកក៍ សែម ទៀវ ។  
វ៉ាល់ តាវ៉ាល់ សាំប៊ុក ។  
បើយ ឡាំបើយ ប៉ាក់អ្នក ។  
ក្រិល បាល់វៀក បាល់វិប ។  
យ៉ុង វ៉ាយ៉ុង ចាហូញ ។  
អ្សង កាអ្សង កាត្លាត់ ។

ក្រាតី សាក្រាតី តាប៉ា  
សត រ៉ាញ់សត សាសៃរ  
អិត រ៉ាំងអិត អន់តប  
បិច រ៉ាបិច កាក្ខច់  
កាប់ តាគត សូ សា  
ប្លូស សាន់ទិង .បបូល  
រ៉ាណះ ប៉ាទ្រូ.ពែល  
សៃម ក្រាត់ព្រី ចង់ៗ

សៃម ប៉ាកា តេះ ស្រែក  
បែរ សា សី កាញ់ច្រាច់  
កប ឡាកប តាត្រោហ  
អច់ រទ្រង ប៉ាដៃប  
បិច សាឡា សាស្រាត  
ប៉ះ អំពល កាចាប់  
បិល តាំបិល កាន់ត្រៃ  
អ្រង់ កាញ់អ្រង់ ប៉ាវពុត

ដៃក ប្លែ ឡាយ តេះ រត ។  
អច់ ពីង រុង តាគត ។  
ចោហ សៃម ប្លែ អិរិច ។  
តែប ឡាតែប ប៉ាវយ៉ា ។  
រ៉ាត សាណា អិរ ទៀក ។  
ឡាប់ តាតី តុ កាគយ ។  
អៃ ហាង ទៀក ជៀស ។  
គុត ឡាគុត ឡើយ ប្រីត ។

( ឡើច កេះ )



Prepared for first online distribution in  
September 2014 by



អង្គការសហការអន្តរជាតិកម្ពុជា

International Cooperation Cambodia

P.O. Box 612

Phnom Penh, Cambodia

Tel: 092-469-934 / 075-974-029

<http://www.icc.org.kh>

[ams.rtk.ibcde@icc.org.kh](mailto:ams.rtk.ibcde@icc.org.kh)



This work is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License. To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>.

**You are free to:**

**Share** — copy and redistribute the material in any medium or format

**Adapt** — remix, transform, and build upon the material

for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

**Under the following terms:**



**Attribution** — You must give appropriate credit, provide a link to the license, and indicate if changes were made. You may do so in any reasonable manner, but not in any way that suggests the licensor endorses you or your use.



**ShareAlike** — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original.

**No additional restrictions** — **You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.**